

СТАНОВИЩЕ

от професор доктор Велислава Атанасова Чавдарова

върху дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор”, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология.

Педагогическа и възрастова психология

Тема на дисертационния труд: **„НАСОКИ ЗА ПСИХОЛОГИЧНА ПОДКРЕПА ПРИ ОБУЧЕНИЕТО НА БЕЖАНЦИ В РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ“**

АВТОР: ПАНАЙОТА ДИМИТРИОС ФАСЛИ, докторант в ЮЗУ „Неофит Рилски“

Научен ръководител: доц.д-р Русанка Манчева

Получени материали: дисертационен труд, автореферат

1. Данни за докторантурата

В периода декември 2021 – ноември 2023 година Панайота Фасли е докторант по педагогическа и възрастова психология. Тя успешно завършва обучението си. В посочения период успешно полага заложените в индивидуалния и учебен план изпити и съвестно изпълнява отговорностите си. Мога да направя недвусмисления извод, че при реализацията на процедурата по разработване и защита на дисертацията няма допуснати нарушения.

2. Актуалност на разглеждания в дисертацията проблем

Изследването е изключително новаторско, категорично необходимо и креативно, позиционирано едновременно в полето на общата, възрастовата и педагогическата психология.

Поставяйки като основна цел анализа на образователните системи, които са подложени на голям натиск да интегрират децата на бежанците и откликнат на техните специфични нужди, авторката разглежда множество подходи, вариращи от интегриране на бежанци в масовите училища до предоставяне на неформално образование и обучение в бежански лагери. Чрез всеобхватен литературен обзор и авторски количествени и качествени изследвания, Панайота Фасли поставя във фокуса на вниманието на специалистите обучението на имигрантите и бежанците като цяло в Р. Гърция и психологическата подкрепа, която може да им бъде оказана. Авторката излиза извън стандартните психологически изследвания, формулирайки изводи за това как възрастни и непълнолетни бежанци и ученици - имигранти могат да получат най-добрата възможна психологическа подкрепа, за да могат да се интегрират възможно най-добре в сферата на държавното и частното обучение в Р. Гърция.

Основната теза е организирана около твърдението, че бежанците са изправени пред редица проблеми, които не се ограничават единствено до психическото им здраве. Явна е нуждата от комплексни интервенции, целящи оказването на помощ на бежанците за справяне с психични разстройства и травми, за подобряване на тяхната социална интеграция, както и на условията, предоставени в приемните страни, така че освен да се справят, те да са в състояние да просперират и да разгърнат своя потенциал като човешки същества.

Теоретико-приложният анализ е свързан и с описание на стреса и други симптоми на психическо разстройство, известни като „синдром на Улиес“, известен още като синдром на хроничен и множествен

стрес при имигранти. Състояние, което включва постоянно чувство на депресия, тревожност, дисоциация и други симптоми като телесни болки, които се дължат на екстремн стрес, свързан с миграцията. Изследването се фокусира и върху редица психосоциални фактори, които затрудняват и забавят социализацията и интеграцията на бежанците, провеждайки проучване на интервенционна програма за подпомогне на тези процеси. *Авторката застъпва тезата, че поставени в нова социална ситуация, бежанците-учащи имат по-голям шанс да се интегрират в случаите, когато техните учители работят целенасочено в тази посока.* Доминиращо значение в този процес има отчитането и управлението на осем фактора - мултикултурна компетентност на учителите; практики за преподаване в интеркултурно и приобщаващо образование; предизвикателствата пред учителите при преподаване в мултикултурни класни стаи, нужда от обучение в интеркултурно образование, възприятията и отношението на учителя към учениците - мигранти, ментална и здравна грамотност на учителите, възгледите на учителите за академичните предизвикателства пред учениците - мигранти и възгледите на учителя относно психичното им здраве.

От друга страна, неуспехът в интеграцията на учениците - мигранти в училището може да доведе до тяхната виктимизация и тормоз от други учащи се и като цяло да ги накара да се чувстват лишени от права и да се оттеглят от социалната и училищната среда. Поради това, изучаването на езика на страната - домакин, получаването на подкрепа от училищния персонал, ангажирането в процеса на урока и развиването на взаимоотношения с връстници и учители се приемат като важни елементи на социализацията и интеграцията на учениците и това е насоката, в която трябва да се действа целенасочено.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд на Панайота Фасли компетентно презентира изследователско поле, в което теоретичните и приложни аспекти на педагогическата и възрастовата психология се обвързват с актуалните психологически, демографски, социални и здравни практики в Гърция. В съдържанието си дисертационният труд включва въведение, три глави, заключения, приноси и приложения.

Текстът е в обем от 232 страници и включва 49 таблици и 10 фигури. Цитираната литература обхваща 206 заглавия на гръцки и английски език .

В дискурса на изследването, представено в научната разработка, педагогическата и емоционална компетентност на учителите, обучаващи бежанци се приема като съществен фактор в перспективата на личностния житейски път и психично здраве, в който индивидът заема роля, свързана с осмисленост и рационална активност.

Дисертационният труд притежава всички необходими за този тип научно изследване компоненти, които включват аргументирана мотивация за избор на темата, коректно формулирани цел, задачи и хипотези, отлично планирано и реализирано емпирично изследване, задълбочен анализ на получените данни и практически препоръки за оптимизиране на образователните практики в Гърция.

Задачите реализирани в изследването са следните: проучена е съответната научна литература, в следствие на което са избрани променливите, свързани с личността на учителите, които могат да повлияят на психическото здраве на учениците - мигранти. Извършеният обстоен преглед на библиографията води до избора на осем основни фактора, които следва да бъдат изследвани в контекста на психичното здраве на обучаемите мигранти. Тези концепции са операционализирани чрез използването на психометрични инструменти, които оценяват

водещите фактори, детерминиращи адаптацията, социализацията и интеграцията на децата-бежанци.

Водещата хипотеза е обвързана с допускането, че нивото на мултикултурна компетентност и познаване на приобщаващите практики от учителите, както и техните възприятия и оценки за психологическото здраве на учениците, определят резултата от психологическата подкрепа в образованието на бежанците в Република Гърция.

Обект на изследване са 81 учители и възпитатели, работещи в сферата на държавното и частното образование, преподаващи на различни академични нива.

Изследователската методика съответства на проблематиката в дисертационния труд.

Резултатите са представени коректно и задълбочено анализирани.

Авторефератът коректно представя структурата и съдържанието на дисертационния труд.

4. Научни приноси

Приемам приносите, формулирани от докторантката. Мога да добавя следното:

- Системният анализ на трудностите, през които преминават бежанците при интеграцията си в Гърция са обвързани с възможности за тяхното преодоляване. Оценявам този изследователски подход не само като коректен, но и като психологически значим и емпатийно, професионално зареден.

- Избраният изследователски подход, който поставя като основа психичното здраве на учениците - бежанци, оценено от учителите, задава и верифицира стандартите за връзката между мултикултурното образование и потенциала за психологическа подкрепа в академичен, професионален и педагогически контекст.
- Разработеният цялостен йерархичен модел за оказване на психологическа помощ на ученици – бежанци, експертно включва всички необходими компоненти - социалните институции, училището и участниците в него - учители и потребители.
- Получените резултати са значими и приложими в педагогическата практика, тъй като обобщават опита на учители, работещи в мултикултурна среда и гарантират интегрирането на бежанците чрез използване на подкрепящи практики

5. Заключение

Научната и изследователска ерудиция, демонстрирани в дисертационния труд на **ПАНАЙОТА ДИМИТРИОС ФАСЛИ** са гаранция за професионална компетентност. В заключение считам, че дисертационният труд е задълбочено, защитимо и значимо научно изследване и убедено ще гласувам „ЗА“ присъждане на образователната и научна степен „доктор по психология“ на **ПАНАЙОТА ДИМИТРИОС ФАСЛИ**.

31.01.2024 г.

.....

В.Търново

проф.д-р Велислава Чавдарова

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
«СВ.СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЙ»

ST. CYRIL AND ST. METHODIUS
UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO

OPINION

by Prof. Velislava Chavdarova, PhD,

at St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

on a dissertation on:

PANAGIOTA DIMITRIOS FASLI

**“GUIDELINES FOR PSYCHOLOGICAL SUPPORT IN THE
TRAINING OF REFUGEES IN THE HELLENIC
REPUBLIC”**

**for acquiring an educational and scientific degree “Doctor”, Area of high
education: 2. Social, Economic and Legal Sciences, Professional field: 3.2
Psychology, Field: “Pedagogical and age psychology”**

Scientific Supervisor: Assoc. Prof. Rusanka P. Mancheva, PhD

1. Data on the doctoral studies

In the period December 2021 - November 2023, Panayota Fasli is a doctoral student in pedagogical and age psychology. She successfully completes her studies. During the specified period, he successfully passes the exams laid out in the individual and study plan and conscientiously fulfills his responsibilities. I can make the unequivocal conclusion that no violations were committed during the implementation of the procedure for the development and defense of the dissertation.

2. Relevance of the problem considered in the dissertation

The research is extremely innovative, categorically necessary and creative, positioned simultaneously in the field of general, age and pedagogical psychology.

Aiming to analyze education systems that are under great pressure to integrate refugee children and respond to their specific needs, the author examines multiple approaches, ranging from integrating refugees into mainstream schools to providing non-formal education and training in refugee camps . Through a comprehensive literature review and the author's quantitative and qualitative research, Panagiota Fasli focuses the attention of specialists on the education of immigrants and refugees in general in the Republic of Greece and the psychological support that can be provided to them. The author goes beyond standard psychological research, formulating conclusions about how adult and minor refugee and immigrant students can receive the best possible psychological support in order to integrate as well as possible into the sphere of public and private education in the Republic of Greece.

The main thesis is organized around the claim that refugees face a range of problems that are not limited to their mental health alone. There is a clear need for complex interventions aimed at helping refugees to cope with mental disorders and traumas, to improve their social integration, as well as the conditions provided in host countries, so that in addition to coping, they are able to prosper and fulfill their potential as human beings.

The theoretical-applied analysis is also related to a description of stress and other symptoms of a mental disorder known as the "Ulysses syndrome", also known as chronic and multiple stress syndrome in immigrants. A condition that includes persistent feelings of depression, anxiety, dissociation, and other symptoms such as body aches that are due to extreme stress associated with migration. The research also focuses on a number of psychosocial factors that

hinder and delay the socialization and integration of refugees, conducting a study of an intervention program to support these processes. The author advocates the thesis that, placed in a new social situation, refugee students have a greater chance to integrate in cases where their teachers work purposefully in this direction. Of dominant importance in this process is the consideration and management of eight factors - multicultural competence of teachers; teaching practices in intercultural and inclusive education; teachers' challenges in teaching in multicultural classrooms, need for training in intercultural education, teacher's perceptions and attitudes towards migrant students, teachers' mental and health literacy, teachers' views on academic challenges for migrant students and teacher's views on mental their health.

On the other hand, failure to integrate migrant students in school can lead to their victimization and bullying by other students and generally make them feel disenfranchised and withdraw from the social and school environment. Therefore, learning the language of the host country, receiving support from school staff, engaging in the lesson process and developing relationships with peers and teachers are considered important elements of students' socialization and integration, and this is the direction in which to act purposefully.

3. Data for the dissertation and the abstract

Panayota Fasli's dissertation competently presents a research field in which the theoretical and applied aspects of pedagogical and age psychology are linked to current psychological, demographic, social and health practices in Greece. In its content, the dissertation work includes an introduction, six chapters, conclusions, contributions and appendices.

The text is 232 pages long and includes 49 tables and 10 figures. The cited literature covers 206 titles in Greek and English.

In the discourse of the research presented in the scientific development, the pedagogical and emotional competence of teachers teaching refugees is accepted as an essential factor in the perspective of the personal life path and mental health, in which the individual occupies a role related to meaningfulness and rational activity.

The dissertation has all the necessary components for this type of scientific research, which include a reasoned motivation for choosing the topic, correctly formulated goals, tasks and hypotheses, excellently planned and implemented empirical research, in-depth analysis of the obtained data and practical recommendations for optimizing educational practices in Greece.

The tasks realized in the research are the following: the relevant scientific literature was studied, as a result of which the variables related to the personality of the teachers, which can influence the mental health of migrant students, were selected. A comprehensive review of the literature led to the selection of eight main factors to be investigated in the context of the mental health of migrant learners. These concepts are operationalized through the use of psychometric instruments that assess the leading factors determining the adaptation, socialization and integration of refugee children.

The guiding hypothesis is tied to the assumption that the level of multicultural competence and knowledge of inclusive practices by teachers, as well as their perceptions and evaluations of students' psychological health, determine the outcome of psychological support in the education of refugees in the Hellenic Republic.

The object of research are 81 teachers and educators working in the field of public and private education, teaching at different academic levels.

The research methodology corresponds to the issues in the dissertation work.

The results are presented correctly and thoroughly analyzed.

The abstract correctly presents the structure and content of the dissertation work.

4. Scientific contributions

I accept the contributions formulated by the doctoral student. I might add the following:

- The systematic analysis of the difficulties that refugees go through during their integration in Greece are tied to opportunities to overcome them. I appreciate this research approach not only as correct, but also as psychologically relevant and empathically, professionally charged.
- The chosen research approach, based on the mental health of refugee students, as assessed by teachers, sets and verifies the standards for the relationship between multicultural education and the potential for psychological support in academic, professional and pedagogical contexts.
- The developed overall hierarchical model for providing psychological assistance to refugee students expertly includes all the necessary components - social institutions, the school and its participants - teachers and users.
- The obtained results are significant and applicable in pedagogical practice, as they summarize the experience of teachers working in a multicultural environment and ensure the integration of refugees by using supportive practices

5. Conclusion

The scientific and research erudition demonstrated in the dissertation work of PANAIOTA DIMITRIOS FASLI is a guarantee of professional competence.

In conclusion, I consider the dissertation work to be a thorough, defensible and significant learned research and I will confidently vote "FOR" the awarding of the educational and scientific degree "Doctor of Psychology " by PANAYOTA DIMITRIOS FASLI.

31.01. 2024

.....

Prof. Phd. Velislava Chavdarova